

צא:

כל גגות פרק תשיעי עירובין

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

א (מ"י) פ"ד מהל' עירובין
ה' טו ט"ס ע"ב א"ח פ"י
שם:

רבינו חננאל

ת"ש אנשי חצר ואנשי
מסכת ששכחו ולא
עירבו כל שנבנה י'
טפחים למרפסת פתח
ס"ח לחצר, ככה דברים
אמורים בנזק שהיו
של רבים ועירבו אילו
לעצמן ואילו לעצמן, אי
שהיו של יחידים שאין
עירבין לערב, אבל אם
היו של רבים ששכחו
ולא עירבו (גג) וחצר
ואכסדרה ומרפסת רשות
אחת, טעמא דלא עירבו
הוא דהיו רשות אחת,
אבל עירבו לא, קשיא
רשומאל ולי' יוחנן,
ופרקין הא כרייתא (ובגן)
היא, כי קאמריין בין
עירבו בין לא עירבו לר'
שמיטין קאמריין, ואמריין
דיקא נמי מרלא קמי'
מבוי (וקרפין) בהדיה.
ש"מ לרבנן היא ולא לר'
שמיטין, דהא שמיטין ליה
לר' שפיר דמבוי בקרפין
ובגן וכמרפסת חשיב,
כדבעיין למיטרי לקמ',
ת"ש (תוס') חצירות
פתוחות זו לזו, ופתוחות
למבוי ונכסין כולם לא
עירבו, אסור להכניס
ולחצות חצירי למבוי
(ובגן) ור"ש מחזיק שהיה
ר"ש אסור כל זמן
שהיו של רבים ושכחו
ולא עירבו גג וחצר
ואכסדרה ומרפסת וקרפין
ומבוי כולן רשות אחת
הן, טעמא דלא עירבו
הא עירבו לא, ופרקין
הא לא עירבו חצירות
בהדי הדדי הא חצר
ובתים עירבו, ודמיין לא
לא עירבו קמי', ולא
קרינן עירוב אלא בחצר
עם בתים, אבל בחצר
דרך בתים עם הבבוי
שיתוף נקרא, ואם לא
עירבו חצירות בהדי
קאמר כגון שאמרת, לא
נשתתפו הוה ליה למיטרי
ופרקין חני כברייתא לא
נשתתפו, (א) ושנעין משנה
יתירה ואצטריכא ליה,
סוה דרמא, כי פליג
ר' שמעי' לרבנן בשלא
עירבו אבל בשעירבו
סוה להו דאמרי, קמ"ל
דמשנה יתירה דאפילו
בשעירבו פליג עליה.
אמר ליה רבנא לרב אשי

(א) מ"י דנטי א"י נחל דני'
אמרת ה"ו לא נכסין גגות
משנה יתירה לר"ש אשכנז
ל"ה.

גג וחצר ואכסדרה ומרפסת בלין רשות אחת הן, לר' דאוקי ממנ'
כתיב משתתפין (לע"ל דף סד.) לאותם הדברים במרפסת אחי
הכל שפיר דכשעירבו בני מרפסת לעצמן ובני חצר לעצמן דשכיחי מאני
דנחים בחצר ומאני דעליות במרפסת כשהכל גבוה י' הוי למרפסת
שהכל שזה לכן ולבני חצר אסור
להשתמש על הכלל אפילו כלים ששכחו
בבית אלו כלים ששכחו בבית ופתוח
מבוא אסורין לשניהם וכשלא עירבו
של דלא שכיחי מאני דנחים ודעליות שם
הוי מרפסת וחצר רשות אחת ואין
אסורין זה על זה אלא לשמאל דקרי'
מרפסת כלים ששכחו ומיירי כשהכל
כנגד חלונות ומשתמשין שם בני
עליות דרך חלונות כשלא עירבו ומימה
היך משתמשין בפחות מ"י בני עליות
על הכלל כלים ששכחו דעליות דרך
חלונותיהן והלא אין חצר ומרפסת
רשות אחת אלא כלים ששכחו בנזקין
ולא כללים ששכחו בנזקין חצות
ועליות וי"ל דלשמאל דוקא ארשא
קאי דמיירי בגבוה עשרה הוא דמפליג
בין עירבו בין לא עירבו כדפרשין
לעיל אליבא דשמאלא אבל סיפא
דקמי' פחות מ"י חצר דהוי דוקא
לחצר לשמאל מיירי ודאי בין עירבו
בני עליות לעצמן ובני חצר לעצמן בין
לא עירבו ובין הכי ובין הכי בני
חצר מותרין ובני עירבין אסורין לשלול
מחלונותיהם: **ובביתם** ששכחו
בחצר פותח פתח בחצר, פ"י נכל
חצירות דאי בלחצר חצר וכו' לא אפילו
שכחו בבית נמי ומיירי לר' כשלא
עירבו חצירות עם הבתים וקשיא
דא"כ היכי מייתי סיעתא כסמון לר'
ומבוי כולן רשות אחת
דלמחר מבוי שלל נשתתפו בו אין
מטלטלין בו אלא ד' הא ר' גופיה
לא אסר אלא כשעירבו בתים עם
החצירות אבל כשלא עירבו לא אסר
דמנוכה בפרק א"ס לא הביא ושם
דף קל: ואדברה קשיא מינה לר'
דכתיב לא אסר רב ועוד דרב פסק
כר"ש והלא קאמר דר"ש ממזר וי"ל
דמייתי דכמו שעירבו לר' אליבא

דר"ש אין מטלטלין בו אלא ד' וטעמא דמרפסת שם ר"ש משום
דכשעירבו אסור לטלטל מחצר למבוי אפילו כלים ששכחו בתוכה
אטו כלים ששכחו בבית ואין במבוי שום תשמיש ודמיה לנכסות
כיון דאין בו אלא ג' מחציות ולכן אין מטלטלין בו אלא ד' ה"י
לרבנן אפילו בלא עירבו אין מטלטלין בו אלא ד' דאסרי לטלטל
מאני דחצר למבוי דחצר ומבוי לידהו לאו רשות אחת הן:
בזה דהיינו כי פליגי רבנן ע"ה דר"ש היבא דעירבו, ואסור
לטלטל מחצר למבוי משום דשכיחי מאני דנחים בחצר ומייהו
מחצר לחצר לא אסרי אע"ג דעירבו דאין תשמיש דחצר זה רגילין
בחצר אחרת אבל רגילות הוא להוציא מחצר למבוי ואע"ג דרבנן דשלש
חצירות (לע"ל מה): גזרי וגם דברייתא דגג וחצר ואכסדרה ומרפסת
אמריין דוקא לא עירבו הא עירבו גזריין שמה רבנן דהכל אינם
רבנן דהתם ובלאו הכי ל"ל כן דכפרק מ' שהוציאו (לע"ל דף מו):
אמר דתנא דפליג אדריי' שמעון היינו ר' יהודה ובברייתא המסייעה
לר' יהודה אית ליה לרבי יהודה דגג וקרפין רשות אחת ולרבנן
דהכל לית להו' קמשתמע לן דגגלא עירבו פליגי וטעמא דהכל אסור
מחצר למבוי דהיינו מבוי כמו קרפין דלא הוי רשות אחת עם החצר:
והא

ליה אסור להכניס ולהוציא מן החצר למבוי: מהו דסימא. הא דתנא רישא אסור בעירבו לעצמן קאסרי רבנן ומשום כלי בתים והאי דקמי' לא עירבו לא נשתתפו הוא: אלא לא עירבו לעצמן אימא מורו. אשמעינן משנה יתירה דעל כרחך חצר לעירבו ותדא ללא עירבו ואפילו הכי אסור:

אנשי מרפסת. דיורי עליות הרבה פתוחין לה: ולא עירבו. בני
חצר עם בני מרפסת אכל עירבו אלו לעצמן ואלו לעצמן ובני מרפסת
אין אסורים על בני חצר אע"פ שזרדין לה כסולם ודריסת רגלם עליה
לר"ה ד' דלמריין לעיל כפ' כ"ד מעשרין (דף נט:). סולם חדר פתח
עליו ותורת מחילה עליו והכל להקל
והכל אמריין חדר מחילה עליו: כל
שנבוס י' טפחים. כגון עמוד או
חל: למרפסת. מותר להשתמש בו
ולחצר אסור דה"ל לזה בפסח ולזה
בזריקה ובסמנומה למרפסת בחור ד'
עסקין וכדמקומה לה בפירקין דלעיל
(דף סד:). פחות מ"י חצר. כלומר
אף לחצר ושניין אסורים בו והכי
אוקמיין ה"ס: דר"א. דמחלקין
רשות חצר ומרפסת דלא מישמרו בבדי
הדדי: לחצין ובני עליות מאני
שדיורין הרבה בחצר ודיורין הרבה
במרפסת: ועירבו אלו לעצמן ואלו
לעצמן. דהשתא מסקי בני חצר מאני
דנחים לחצין ובני עליות מאני
דעליות למרפסת ואי שרית ליה כלים
ששכחו בחצר לטלטל במרפסת אחי
לטלטל בה נמי כלי הבית: או שסוי
של יחידים. שאין בחצר אלא בית
אחד ואין במרפסת אלא עליה אחת:
שאינן לריבין לערב. לעצמן והשתא
שכיחי מאני דנחים בחצר ומאני
דעליות במרפסת לליכא דליסר עליהו
הלך גזרי כהו רבנן דלא לישתרו
בבדי הדדי גזרי משום מאני דנחים:
ושכחו ולא עירבו. לעצמן דלא שכיחי
מאני דנחים בחצר ומאני דעליות
במרפסת: כולן רשות אחת הן.
לכלים ששכחו בנזק. מאן שמעת
ליה האי כפרה ר"ש וקאמר עירבו
לא: רבנן היא. דמודו בגנין וחצירות
דרשות אחת הן ואינהו ודאי לא שרי
היכל דעירבו דגזרי דלמריין בפרק
מ' שהוציאו (לע"ל מה). גזרי ג' חצירות
הפתוחות זו לזו דפליגי אדריי' ואמרו
לשנאן אסורין דגזרי דלמחר אחי
לאפקוק מאני דנחים דחצירות
שנאמנעית לחצונה חדרה אבל ר"ש

לא גזרי: דלא קמי'. גג וחצר ואכסדרה ומרפסת וקרפין ומבוי דאי
ר"ש כולהו חדא רשות נינהו: אסור להוציא מן החצר למבוי. כרבנן
דאסרי במבוי בקרפין: במבוי אסור. ולקמן מפרש. ק"ס דהשתא
דאפילו כלים ששכחו בחצות אסור לטלטלין ביה דכרמית משי ליה כל
ומן שלא נשתתפו בו: ור"ש מחזיק. אף להוציא כלי חצר למבוי: כל
ומן שהן של רבים. ק"ס דה"ל הוואל וכוונן י' דיורין הרבה ושכחו
ולא עירבו לעצמן כיון דהשתא לא שכיחי כלי הבתים בחצירות כולן
מותרים זה עם זה: לא עירבו חצירות כדדרי. וכל חצר עירבה לעצמה
והאי כל זמן שהן של רבים דאמר לאו טעמא להיתרם הוא אלא רשותא
הוא ואע"ג דלא עירבו חצירות כדדרי וכל חצר עירבה לעצמה וכל חצר
אית בה דיורין טונא ומפקי מאני דנחים לחצר ואיכא למיגזר דאדרי
דלחצוי דיורין לא מיודערי שפיר ומפקי מאני דנחים לחצר אחרת
אפ"ה לא גזרי: והלא לא עירבו. לגמרי משמע: מאי לא עירבו.
דמשמע לגמרי אשיתוף דמבוי קאי ובעירבו דחצירות לא איירי מידי דלא
איכפת ליה כהו בין עירבה כל אחת לעצמה בין לא עירבו קאמר
דמותרים במבוי בלא שיתוף: ואמרי ליה רבנן לא. בגג וחצר ואכסדרה
ומרפסת מודיעין לך אבל בקרפין ובמבוי לא: דה"ל וירא כפ' ר"א דמילה
(שם קל:). אימא ולמבוי אסור. להוציא כלי החצר: היינו רישא. הא תנא
ומי

(א) לעיל ס"ז. (ב) שם קל:
(ג) ויש א"ח ר' ר' ה"ל.
(ד) פ"ד דא"ח פ"ה
קמ"ל כ"ל רש"ה.

מוסף רש"י

ואנשי מרפסת ששכחו
לעיל עירבו. אלו עם אלו,
אכל עירבו אלו לעצמן ואלו
לעצמן. מרפסת ארוכה היא
והרבה פתחי עליות פתוחין
לה ויכולין יוצאין כסולם אחד
לחצר ומתנה לרבי' ר'
ואנשי חצר אין אסורין הוואל
וגבוה מרפסת י'. שלא
הכל כסולם אלא להקל
ואמריין חדר מחילה עליו
ואין אסורין דלמריין
לעיל (נט:). סולם חדר
פתח עליו ותורת מחילה
עליו והכל להקל, ומ"מ שני
רשותין הן ואין מיליין מו'
לזו (דע"ל גג.). כל
שנבוס י' טפחים
למרפסת. אם כי בחצר
חל או עמוד גבוה י' פתוח
למרפסת, רשות מרפסת
שולטת בו ומשתמשין הן בו
אכל לא בני חצר (שם).
עירוב דחצירות כחציר קרי
שיתוף (שם פ"ד).

